

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΑ ΣΥΝΟΡΑ

Α. Μη λογοτεχνικό κείμενο

[Συμβόλαιο ανάπτυξης Βορρά και Νότου]

Το κείμενο είναι του Φρανσουά Μιτεράν, πρώην Προέδρου της Γαλλικής Δημοκρατίας, δημοσιευμένο στην εφημερίδα «Το ΒΗΜΑ», στις 10-7-1994.

Πώς μπορούμε να δεχτούμε ότι εκατομμύρια άνδρες, γυναίκες και παιδιά στις φτωχές χώρες του Νότου συνεχίζουν να πεθαίνουν μπροστά στις τηλεοπτικές κάμερες; Αν αυτές οι φοβερές σκηνές μάς κάνουν να αισθανόμαστε συμπόνια, τότε έχει καλώς. Αλλά οι αντιδράσεις μας τελευταία υπήρξαν συχνά ιδιότροπες.

Φοβούμαι ότι εμείς στις πλουσιότερες χώρες του Βορρά έχουμε μετακινηθεί τελευταία από μια ενοχλητική αδιαφορία σε μια μακάρια αδιαφορία για όλα αυτά. Φαίνεται ότι η κάθε χώρα τώρα ενδιαφέρεται μόνο για τον ίδιο της το χώρο. Κάθε ενδιαφέρον για την ανάπτυξη έχει εκλείψει. Μερικές κυβερνήσεις, μάλιστα, λένε ότι αν οι φτωχές χώρες δεν μπορούν να βγουν από την κρίση τους, τότε αυτό είναι δικό τους πρόβλημα και ίσως από δικό τους σφάλμα, επειδή δεν κάνουν καμιά προσπάθεια. Πρόκειται για τραγωδία.

Η αλήθεια είναι ότι ολόκληρος ο πλανήτης μας θα καταστεί ακατοίκητος, αν προσχωρήσουμε στην ψευδαίσθηση ότι θα πρέπει να τον κάνουμε κατοικήσιμο για λίγους. Κάθε άλλη σκέψη είναι ανόητη. Πρώτα από όλα, έχει νόημα, από την άποψη της επέκτασης του εμπορίου, να εντάξουμε όλους στην παγκόσμια οικονομία. Και αν δημιουργήσουμε μια παγκόσμια εξωτερική τάξη αποκλείοντας ολόκληρες περιοχές από την ανάπτυξη, τότε ασθένειες όπως το AIDS, η κυκλοφορία των ναρκωτικών και η περιβαλλοντική καταστροφή που προκαλούνται από τη φτώχεια θα απαιτήσουν το τίμημά τους από τους μακάριους στο μέλλον. Γι αυτές τις αιτίες πρέπει να βεβαιωθούμε ότι οι φτωχές χώρες δεν θα μείνουν στο περιθώριο.

Οι ανισότητες συνεχίζουν να διευρύνονται παρά την άποψη ότι η παγκόσμια αγορά αποτελεί πανάκεια για κάθε ατυχία. Το να βασιστούμε στην ανθρωπιστική βοήθεια και στους κανόνες της αγοράς είναι ανεπαρκές για να ανταποκριθούμε σε μια κατάσταση όπου το ένα τρίτο της ανθρωπότητας ζει κάτω από το όριο της φτώχειας. Αντίθετα, αυτό που χρειαζόμαστε είναι το «συμβόλαιο ανάπτυξης» μεταξύ του Βορρά και του Νότου. Έχουμε ανάγκη μιας ενιαίας παγκόσμιας άποψης για την ανάπτυξη, όπως έχουμε ανάγκη μιας ενιαίας παγκόσμιας άποψης για το περιβάλλον. Ένα τέτοιο συμβόλαιο θα πρέπει να

βασίζεται σε έναν διεθνή κώδικα ηθικής. Αν δεν υπάρξει ανάπτυξη, τότε δεν μπορεί να υπάρξει μόνιμη εσωτερική ειρήνη σε αυτές τις χώρες που σπαράσσονται από διαμάχες. Στο μέσο της φτώχειας και της διαμάχης είναι αδύνατον να καθιερώσει κανείς ένα κράτος νόμου και σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αν η ανάπτυξη αντιμετωπιστεί μόνο στις χρηματικές της διαστάσεις, μόνο και μόνο για να μπορέσει μια χώρα να ενταχθεί σε έναν κόσμο όπου κυριαρχούν οι δυνάμεις της αγοράς, τότε η κοινωνική ισορροπία και η ισότητα θα συνεχιστούν να ξεσπούν.

A3. Με αφορμή το κείμενο του Φρανσουά Μιτεράν, να γράψεις ένα άρθρο στην εφημερίδα του σχολείου σου, με το οποίο θα ενημερώσεις τους συμμαθητές σου για τα θέματα που απειλούν την ανθρωπότητα, κατά τη γνώμη σου. (200-250 λέξεις)

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

NAZIM XIKMET (1902-1963)

Μικρόκοσμος

Το ποίημα «Μικρόκοσμος» είναι του Ναζίμ Χικμέτ, μεταφρασμένο από τον ποιητή Γιάννη Ρίτσο και μελοποιημένο από τον μουσικοσυνθέτη Θάνο Μικρούτσικο.

Όταν ετούτο τ' άστρο που το φως του	1
Πέφτει τώρα στα μάτια μου σα μια χρυσή	
σταγόνα Όταν ετούτο τ' άστρο πρώτη του	
φορά	
Έσκισε τα σκοτάδια του κενού	
Πάνου στη γης δεν υπήρχε μήτε ένα πανδοχείο	5
Τ' αστέρια	
ήτανε γέρικα	
Κι η γης	
ήτανε	
βρέφος.	
Είναι μακριά από εμάς τ'	
αστέρια Μακριά-μακριά,	
πολύ πολύ μακριά	
Ανάμεσα στ' αστέρια η γη μας είναι μια κουκκίδα	10
Μια τόση δα κουκκίδα	

Κι η Ασία το 'να πέμπτο είναι της
γης μας. Μια χώρα της Ασίας
είναι οι Ινδίες.

Μες στις Ινδίες μια πόλη είναι η Καλκούτα

Ο Μπενερτζή δεν είναι παρά μοναχά ένας άνθρωπος μες στην Καλκούτα. 15

Και να, τι θέλω τώρα να σας πω

Μες στις Ινδίες, μέσα στην πόλη της
Καλκούτας, φράξαν το δρόμο σ' έναν
άνθρωπο.

Αλυσοδέσαν έναν άνθρωπο 'κει που εβάνιζε.

Να το λοιπόν γιατί δεν καταδέχομαι 20

να υψώσω το κεφάλι στ' αστροφώτιστα διαστήματα.

Θα πείτε, τ' άστρα

είναι μακριά κι η γη

μας τόση δα μικρή.

Ε, το λοιπόν, ό,τι και να είναι τ' άστρα,

εγώ τη γλώσσα μου τους βγάζω. 25

Για μένα, το λοιπόν, το πιο εκπληκτικό,
πιο επιβλητικό, πιο μυστηριακό και πιο μεγάλο,
είναι ένας άνθρωπος που τονμποδίζουν να
βαδίζει, είναι ένας άνθρωπος που τον
αλυσοδένουνε.

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα παραγωγής λόγου. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Το ποιητικό υποκείμενο αδιαφορεί για τ' άστρα. Τι είναι αυτό που τον συγκινεί; Πώς αντιλαμβάνεσαι το γεγονός ότι αυτό που πραγματικά τον ενδιαφέρει είναι «ένας άνθρωπος που τονμποδίζουν να βαδίζει, είναι ένας άνθρωπος που τον αλυσοδένουνε»;

2. Να υποθέσεις ότι ο ποιητής ζει στην εποχή μας και αποφασίζει να εκφράσει τις σκέψεις του στο προσωπικό του ιστολόγιο, σε πεζό κείμενο. Γράψε πώς φαντάζεσαι ότι θα είναι το κείμενο της ανάρτησής του.

Μονάδες 25